

Nr 118.

Godkänd av första kammaren den 27 april 1927.

Godkänd av andra kammaren den 27 april 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordinarie lärarbefattningar i medicinsk radiologi vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska institutet.

(Statsutskottets utlåtande nr 59.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 66, 78 och 92, föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående inrättande av ordinarie lärarbefattningar i medicinsk radiologi vid en var av de medicinska fakulteterna i Uppsala och Lund samt karolinska institutet, för ändamålet beräkna höjning av det ordinarie anslaget till Uppsala universitet, universitetsstaten, med 5,500 kronor, av det ordinarie anslaget till Lunds universitet, universitetsstaten, med likaledes 5,500 kronor samt av det ordinarie anslaget till karolinska institutet, avlöningar till professorer och lärare m. fl., med 12,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 28 januari 1927 dagtecknad proposition, nr 88, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels besluta, att den utav professorn C. G. Abrahamsson-Forssell nu innehavda personliga professuren i medicinsk radiologi vid karolinska institutet skall förvandlas till en ordinarie professur i samma ämne;

dels — med uteslutande ur allmänna indragningsstaten av vad där finnes uppfört beträffande avlöning och pension åt Forssell, samt ur staten för karolinska mediko-kirurgiska institutet av vad där är sagt om utgående från allmänna indragningsstaten av avlöning till Forssell såsom innehavare av en personlig professur i medicinsk radiologi — i sistnämnda stat under A. Avlöningsstat för professorer m. fl. uppföra ytter-

ligare 1 professor samt i den där upptagna anmärkningen angiva såsom ämnesområde för denna professur: Medicinsk radiologi; ävensom för detta ändamål höja det nu i riksstatsens åttonde huvudtitel under karolinska mediko-kirurgiska institutet uppförda *ordinarie* anslaget till avlöningar för professorer och lärare m. fl., nu 464,700 kronor, med 12,000 kronor till 467,700 kronor;

dels — med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, A. Avlöningsstat för professorer m. fl., medicinska fakulteten av vad där förekommer om en föreståndare för akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenavdelning jämte härtill fogad anmärkning — därsammastädes uppföra en lärare i medicinsk radiologi med en avlöning av 9,000 kronor, därav 6,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar samt i den till avlöningsstaten för professorer m. fl. fogade anmärkningen under mom. 2 och 5 efter prosector införa: lärare i medicinsk radiologi ävensom för detta ändamål höja det *ordinarie* anslaget till Uppsala universitet, universitetsstaten, nu 1,345,420 kronor med 5,500 kronor; kommande vid bifall såväl härtill som till vad som föreslagits under punkterna 67, 68 och 69 av den till 1927 års riksdag avlåtna statsverkspropositionens åttonde huvudtitel sistnämnda *ordinarie* anslag att ökas med 8,100 kronor till 1,353,520 kronor;

dels ock — med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Lund, A. Avlöningsstat för professorer m. fl., medicinska fakulteten av vad där förekommer om en lärare i röntgenologi m. m. jämte härtill fogad anmärkning — därsammastädes uppföra en lärare i medicinsk radiologi med en avlöning av 9,000 kronor, därav 6,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar samt i den till avlöningsstaten för professorer m. fl. fogade anmärkningen under mom. 2 och 3 före observator införa: lärare i medicinsk radiologi ävensom för detta ändamål höja det *ordinarie* anslaget till Lunds universitet, universitetsstaten, nu 1,220,200 kronor, med 5,500 kronor; kommande vid bifall såväl härtill som till vad som föreslagits under punkt 79 av den till 1927 års riksdag avlåtna statsverkspropositionens åttonde huvudtitel sistnämnda *ordinarie* anslag att ökas med 8,500 kronor till 1,228,700 kronor.

Den medicinska radiologien är såsom självständig vetenskap av relativt sent datum, och undervisningen och forskningen i denna vetenskap hava hittills tillgodosetts genom mera tillfälliga anordningar. Sålunda är den nu i ämnet förefintliga professuren vid karolinska institutet personlig och knuten till en viss vetenskapsman, varav följer att vid dennes avgång professuren skulle komma att försvinna, och vidare äro, vad de vid universitetet befintliga lärarbefattningarna beträffar, de för dessa utgående arvodena visserligen uppförda å universitetens *ordinarie* stater, men befattningarnas innehavare förordnas allenast för viss tid och sakna rätt till pension.

Sedan ett konstant behov av permanent undervisning i ämnet numera

måste anses föreligga, har förevarande förslag från Eders Kungl. Maj:ts sida framlagts i syfte att bereda målsmännen för denna vetenskap vid de medicinska högskolorna en fast ordinarie anställning.

År 1914 inrättades vid karolinska institutet på extra stat en lärarebefattning i förening med föreståndarskap för serafimerlasarettets röntgeninstitut, vilken tillsattes för tre år i sänder och med skyldighet att giva regelbundna, för studenterna frivilliga undervisningskurser. Redan år 1916 förändrades emellertid denna befattning till en personlig professur för innehavaren, professoren Forssell, med säte och stämma i institutets lärarkollegium och med samma avlöning som övriga professorer vid institutet. Till professorns biträde i undervisningen finnes en biträdande läkare, som själv, samtidigt med undervisningskurserna, meddelar undervisning i undersökningsteknik, samt en amanuens, som assisterar vid professorns demonstrationer.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär nu främst uppförande på karolinska institutets ordinarie stat av en professor i medicinsk radiologi med avlöning lika med vad som tillkommer institutets ordinarie professorer. I samband härmed skulle från allmänna indragningsstaten avlyftas nu därifrån utgående avlöning till professor G. Forssell såsom innehavare av den personliga professuren. Någon kostnadsökning för statsverket skulle härigenom icke uppkomma.

Den medicinska radiologien har under den tid, densamma såsom självständig vetenskap bedrivits här i landet, blivit av en sådan betydelse såväl för den vetenskapliga forskningen som för den praktiska sjukvården, att enligt riksdagens mening tvekan knappast kan råda, att behovet av en professor i ämnet vid karolinska institutet kommer att förefinnas jämväl för framtiden. Genom professurens överförande å ordinarie stat synes jämväl bättre garantier vinnas för att kontinuiteten i undervisningen bibehålles och den framtida rekryteringen av lärarebefattningarna säkerställes. Riksdagen har på grund härav ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vad universitetens medicinska fakulteter beträffar, äro å universitetens ordinarie stater uppförda arvoden å 3,500 kronor för respektive föreståndaren för akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenavdelning och läraren i röntgenologi vid Lunds universitet, tillika föreståndare för det vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar därstädes inrättade röntgenlaboratoriet och den darsammastädes anordnade radiologiska avdelningen. Arvodena utgå, under förutsättning beträffande läraren i Uppsala, att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat, och ifråga om läraren i Lund, att Malmöhus läns landsting med minst lika stort belopp bidrager till avlöningen. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, att dessa arvodes-tjänster förvandlas till ordinarie befattningar, benämnda lärare i medi-

einsk radiologi. Avlöningen skulle bestämmas till vad som nu tillkommer laborator inom medicinsk fakultet eller alltså 9,000 kronor, därav 6,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar jämte rätt till två ålderstillägg å 500 kronor efter 5, respektive 10 år och till ett pensionsunderlag av 6,000 kronor. Anslagsökningen skulle sålunda sammanlagt för båda universiteten uppgå till 11,000 kronor. Innehavarna av dessa tjänster borde i förhållande till undervisningen och sjukvården intaga en ställning, motsvarande den, som tillkomme de medicine professorerna, d. v. s. såsom lärare svara för undervisningen och utbildningen i medicinsk radiologi och samtidigt tjänstgöra såsom föreståndare för röntgenavdelningarna och de radiologiska avdelningarna å respektive kliniska sjukhus.

Eders Kungl. Maj:ts förslag beträffande ifrågavarande lärarbefattningar har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under återopande av vad riksdagen ovan anfört får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att den utav professorn C. G. Abrahamsson-Forsell nu innehavda personliga professuren i medicinsk radiologi vid karolinska institutet skall förvandlas till en ordinarie professur i samma ämne;

dels — med uteslutande ur allmänna indragningsstaten av vad där finnes uppfört beträffande avlöning och pension åt Forsell, samt ur staten för karolinska mediko-kirurgiska institutet av vad där är sagt om utgående från allmänna indragningsstaten av avlöning till Forsell såsom innehavare av en personlig professur i medicinsk radiologi — i sistnämnda stat under A. Avlöningsstat för professorer m. fl. uppfört ytterligare 1 professor samt i den där upptagna anmärkningen angivit såsom ämnesområde för denna professur: medicinsk radiologi; ävensom för detta ändamål höjt det nu i riksstatsens åttonde huvudtitel under karolinska mediko-kirurgiska institutet uppförda ordinarie anslaget till avlöningar för professorer och lärare m. fl., nu 464,700 kronor, med 12,000 kronor till 476,700 kronor;

dels — med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, A. Avlöningsstat för professorer m. fl. medicinska fakulteten av vad där förekommer om en föreståndare för akademiska sjukhuset i Uppsala röntgenavdelning jämte härtill fogad anmärkning — därsammastädes uppfört en lärare i medicinsk radiologi med en avlöning av 9,000 kronor, därav 6,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar samt i den till avlöningsstaten för professorer m. fl. fogade anmärkningen under mom. 2 och 5 efter prosector infört: lärare i medicinsk radiologi ävensom för detta ändamål höjt det ordinarie anslaget till Uppsala universitet, universitetsstaten, nu 1,345,420 kronor, med 5,500 kronor; ävensom med anledning härav och i anslutning till de beslut, som riksdagen i sin skrivelse nr 8 A punkterna 63, 64 och 65 anmält, ökat sistnämnda ordinarie anslag med 8,100 kronor till 1,353,520 kronor;

dels ock — med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Lund, A. Avlöningsstat för professorer m. fl., medicinska fakulteten av vad där förekommer om en lärare i röntgenologi m. m. jämte härtill fogad anmärkning — därsammastädes uppfört en lärare i medicinsk radiologi med en avlöning av 9,000 kronor, därav 6,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar samt i den till avlöningsstaten för professorer m. fl. fogade anmärkningen under mom. 2 och 3 före observator infört: lärare i medicinsk radiologi ävensom för detta ändamål höjt det ordinarie anslaget till Lunds universitet, universitetsstaten, nu 1,220,200 kronor, med 5,500 kronor; ävensom med anledning härav och i anslutning till det beslut, som riksdagen i sin skrivelse nr 8 A punkten 74 anmält, ökat sistnämnda ordinarie anslag med 8,500 kronor till 1,228,700 kronor.

Stockholm den 27 april 1927.

Med undersätlig vörnad.